

ЗМІСТ

Практична робота 1. Аналіз тектонічної та фізичної карт світу: виявлення зв'язків між тектонічною будовою і формами рельєфу	1	Дослідження. Розробка й обґрунтування маршруту, що проходить через об'єкти Північної Америки, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО	28
Дослідження. Взаємодія Світового океану, атмосфери й суходолу, її наслідки	3	Практична робота 10. Позначення на контурній карті назв географічних об'єктів Євразії	29
Практична робота 2. Визначення географічних координат крайніх точок і протяжності материка з півночі на південь та із заходу на схід	4	Практична робота 11. Визначення типів клімату в межах помірного кліматичного поясу Євразії	34
Практична робота 3. Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Африки	9	Дослідження. Здійснення уявної подорожі уздовж 50-ї паралелі: складання карти маршруту з позначенням країн, природних об'єктів та природних комплексів	36
Практична робота 4. Визначення типів клімату Африки за кліматичними діаграмами	12	Практична робота 12. Позначення географічних об'єктів та течій океанів на контурній карті (виконується поетапно під час вивчення кожного океану)	37
Практична робота 5. Позначення на контурній карті назв географічних об'єктів материка	14	Дослідження. Шляхи розв'язування екологічних проблем	44
Практична робота 6. Визначення типів клімату Південної Америки за кліматичними діаграмами	18	УЗАГАЛЬНЮЮЧИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ	
Дослідження. Природні унікальні Південної Америки	20	Узагальнюючий контроль 1. Африка	45
Практична робота 7. Позначення на контурній карті назв географічних об'єктів материка	20	Узагальнюючий контроль 2. Південна Америка	47
Практична робота 8. Визначення типів клімату за кліматичними діаграмами	22	Узагальнюючий контроль 3. Австралія. Антарктида	49
Практична робота 9. Позначення на контурній карті назв географічних об'єктів Північної Америки	24	Узагальнюючий контроль 4. Північна Америка	51
		Узагальнюючий контроль 5. Євразія	53
		Узагальнюючий контроль 6. Океани	55

До навчального посібника пропонується ОНЛАЙН-ПІДГОТОВКА та ЕЛЕКТРОННИЙ ДОДАТОК

1. Увійдіть на сайт interactive.ranok.com.ua

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ
ВИДАВНИЦТВО
РАНOK

2. Зареєструйтеся, натиснувши кнопку

ЗАРЕЄСТРУВАТИСЯ ЗАРАЗ

3. Під час реєстрації оберіть власний статус — «Учитель» або «Учень»

Для проходження онлайн-тестування учнями:

- Оберіть необхідний предмет та клас
- Перейдіть до тестування

Для завантаження електронного додатка для вчителя:

- На головній сторінці у поле для введення скретч-коду уведіть код
- Натисніть кнопку «ОК»
- Завантажте матеріали

530005

Більш детальну інформацію щодо роботи з сайтом Ви можете знайти у вкладці
«Поради з користування сайтом» на головній сторінці interactive.ranok.com.ua

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1

Аналіз тектонічної та фізичної карт світу: виявлення зв'язків між тектонічною будовою і формами рельєфу

Мета роботи: закріпити поняття «літосферна плита» та «форми рельєфу», дати уявлення про платформи й області складчастості; сформувати вміння комплексного використання географічних карт для встановлення зв'язку між ділянками земної кори й формами рельєфу; закріпити знання про причини, що обумовлюють ці зв'язки.

Обладнання: фізична карта світу, тектонічна (будови земної кори) карта світу.

Основні поняття

- **Фізична карта світу** належить до загальногеографічних карт, на яких приблизно з однаковою детальністю відображають нерівності літосфери (рельєф), частини гідросфери (моря, річки, озера, болота), найбільші населені пункти.
- **Земна кора** — верхня тверда оболонка Землі, що складається з гірських порід і мінералів.
- **Тектонічна (будови земної кори) карта світу** — різновид оглядової геологічної карти, що відображає історію тектонічних рухів і будову земної кори. На тектонічній карті світу зображуються платформи, щити, складчасті області, елементи структури морського дна, літосферні плити, напрямки і швидкість їхнього пересування, зони землетрусів, великі вулкани.
- **Літосферні плити** — величезні блоки літосфери, відділені з усіх боків сейсмічно активними зонами (поясами). Літосферні плити прилягають одна до одної та повільно рухаються.
- **Платформа** — велика, стійка, відносно рівна ділянка земної кори.
- **Область складчастості** — зона взаємодії літосферних плит, у якій земна кора зминається у складки.
- **Форма рельєфу** — окремі нерівності земної поверхні, які відрізняються за висотою та утворенням.

1 Деякі літосферні плити отримали назви за назвами материків. Знайдіть ці плити на тектонічній (будови земної кори) карті світу та вкажіть їхні назви.

.....

.....

.....

Одна з літосферних плит отримала назву за назвою одного з океанів. Знайдіть цю плиту на тектонічній карті світу та вкажіть її назву.

.....

.....

.....

2 Використовуючи тектонічну карту світу, визначте, які процеси та явища відбуваються в тих районах, де межують найбільші літосферні плити.

.....

.....

.....

- 3** Використовуючи тектонічну й фізичну карти світу, установіть, із якими ділянками земної кори пов'язане утворення найбільших форм рельєфу (рівнин, гір). Використовуючи тектонічну й фізичну карти світу, укажіть у таблиці (за зразком) назви ділянок земної кори; визначте форми рельєфу, які їм відповідають; запишіть назви конкретних форм рельєфу, що відповідають різним ділянкам земної кори.

Ділянка земної кори	Форма рельєфу	Географічна назва
Давні платформи		
Сибірська	Плоскогір'я	
	Рівнина	Східноєвропейська
Молода платформа		
Західносибірська		Західносибірська
Області складчастості		
	Гори	Уральські
Молода складчастість		Атлас, Альпи, Карпати, Гімалаї

- 4** Виберіть із наведених ланцюжків причинно-наслідкових зв'язків правильний. Позначте його знаком «+».

- Стійкі, вирівняні ділянки земної кори → давні платформи → рівнини суходолу → найдавніші ділянки земної кори.
- Рухливі ділянки земної кори → літосферні плити → молоді платформи → гори → найдавніші ділянки земної кори.

☑ ВИСНОВОК

Укажіть, які зв'язки існують між ділянками земної кори (платформами й областями складчастості) й формами рельєфу.

☒ ДОДАТКОВЕ ЗАВДАННЯ

Щороку десятки мільйонів туристів відвідують різні країни світу. Використовуючи тектонічну карту світу, назвіть держави, вирушаючи до яких, необхідно знати про можливі землетруси (вибирайте країни, які близько розташовані до України і є популярними в туристів).

ДОСЛІДЖЕННЯ *

Взаємодія Світового океану, атмосфери й суходолу, її наслідки

Мета дослідження: розвивати знання про Світовий океан; формувати вміння використовувати джерела географічних знань для відбору інформації про взаємодію Світового океану, атмосфери й суходолу, узагальнювати й презентувати цю інформацію; розвивати географічне мислення.

Дослідження — це складний, але дуже важливий і цікавий шлях пізнання. Виконавши дослідницьку роботу у вигляді повідомлення, презентації, твору (есе), міні-проекту, ви продемонструєте не тільки її результати, але й такі свої якості, як працездатність, наполегливість, уміння переборювати труднощі; набудете досвіду роботи з географічною інформацією. Ще більш важливим є те, що, виконавши роботу, ви отримаєте моральне задоволення, адже вам вдалося досягти мети, проявивши волю й наполегливість.

* Дослідження виконуються на окремих аркушах або в електронному вигляді (наприклад презентація в програмі Power Point). Такі завдання краще виконувати групами або за допомогою старших (батьки, брат або сестра, старший товариш тощо).

- 1 Пригадайте, що таке Світовий океан і з яких частин він складається.
- 2 Пригадайте, що таке кругообіг води в природі. Як і завдяки чому він відбувається?
- 3 З'ясуйте (пригадайте), як Світовий океан впливає на атмосферу й суходіл (наприклад, на вологість і температуру повітря нижнього шару тропосфери, утворення опадів, клімат прибережних районів, забезпечення суходолу водою).
- 4 Використовуючи джерела географічних знань, доведіть, що атмосфера впливає на Світовий океан (наприклад, на температуру поверхневого шару, рівень його солоності, існування системи течій, хвилювання).
- 5 Використовуючи джерела географічних знань, доведіть, що суходіл впливає на океан (наприклад, на склад морської води, рівень солоності).
- 6 Зробіть висновок про основні напрямки взаємодії Світового океану, атмосфери й суходолу. Доповніть свою розповідь ілюстраціями.

ВИКОРИСТОВУЄМО МОЖЛИВОСТІ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Щоб дізнатися більше про взаємодію Світового океану, атмосфери й суходолу, скористайтеся сайтом за адресою: <http://narodna-osvita.com.ua>.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 2

Визначення географічних координат крайніх точок і протяжності материка з півночі на південь та із заходу на схід

Мета роботи: закріпити вміння визначати географічні координати; отримати уявлення про крайні точки материка на прикладі Африки; розвивати вміння обчислювати відстані по карті за допомогою масштабу, градусної сітки.

Обладнання: фізична карта світу, фізична карта Африки, контурна карта «Африка. Фізична карта» (с. 7), контурна карта «Африка. Політична карта» (с. 8).

Основні поняття

- **Географічні координати** — географічна широта й географічна довгота будь-якої точки на земній поверхні.
- **Крайні точки** — крайні західна, східна, північна й південна точки на материк (острові).
- **Екватор** — умовна лінія, що розділяє Землю на Північну й Південну півкулі. На екваторі Сонце двічі за рік буває в зеніті.
- **Тропіки** — межі жаркого теплового поясу, паралелі $23^{\circ}27'$.
- **Масштаб** — це відношення довжини відрізка на плані або карті до його реальної довжини на земній поверхні.
- **Числовий масштаб** являє собою дріб, чисельник якого дорівнює одиниці, а знаменник — це число, що показує, у скільки разів відстань на плані або карті менша за реальну відстань на місцевості.
- **Іменований масштаб** виражає словами й цифрами, яка відстань на місцевості відповідає одному сантиметру на плані або карті.
- **Лінійний масштаб** являє собою графічне вираження числового масштабу у вигляді мірної лінійки, розділеної на рівні відрізки довжиною в один сантиметр.